

D.2.3. Gyülekezési jog gyakorlása Magyarországon – bejelentett békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések

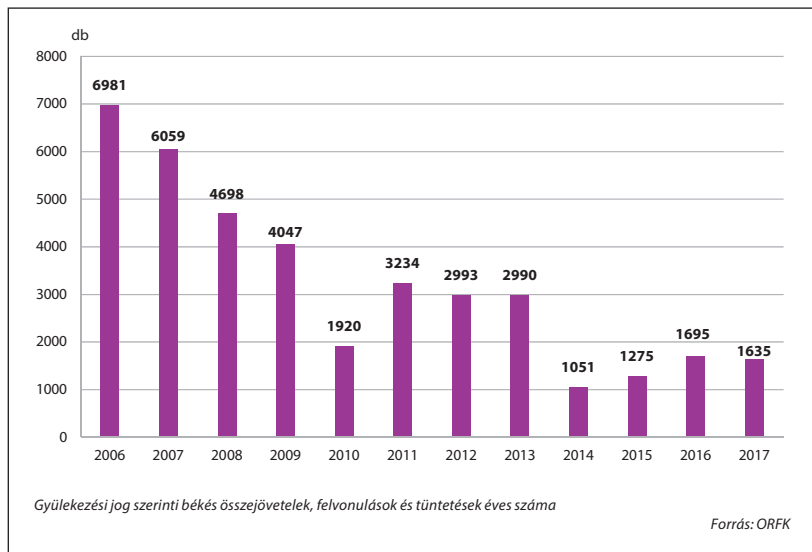
Jelen indikátor a gyülekezési jogról szóló törvény alapján, a gyülekezési jog gyakorlása keretében, az adott évben bejelentett békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) számát méri, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják.

Megjegyzendő, hogy a vizsgálat alapját képező rendezvények köre a gyülekezési törvény fogalmi keretei közé tartozó rendezvényekre vonatkozik, tehát a mutató nem ábrázolja az országgyűlési képviselők és az önkormányzati képviselők választásával összefüggő gyűléseket, a törvényesen elismert egyházak és vallásfelekezetek területén szervezett vallási szertartásokat, rendezvényeket és körmeneteket, a kulturális és sportrendezvényeket, valamint a családi eseményekkel kapcsolatos rendezvényeket.

Az indikátor elméleti megalapozását illetően fontos leszögeznünk, hogy a gyülekezési jog az alkotmányjogszok által politikai természetűként definiált, első generációs alapjog. A gyülekezési jogra a politika, a politikai részvétel folyamatos, mindennapi eszközöként tekinthetünk. Bár nem jár olyan közvetlen hatalmi, közjogi jellegű következményekkel, mint a népszavazás és a választások – a néphatalomgyakorlásának két másik fontos színtere –, a politikai vélemények ciklus közbeni artikulálásának fontos eszköze.

A kormányzati képesség ezen indikátor vonatkozásában abban áll, hogy a mindenkori hatalomnak biztosítania kell a megfelelő feltételeket ahhoz, hogy a gyülekezési jog gyakorlásán keresztül az állampolgárok biztonságos körülmények között tudjanak élni a véleménynyilvánításhoz való alkotmányos alapjogukkal.

A gyülekezési jog a választások közötti időszakban kristályosodik ki a legtisztábban, mivel a gyülekezési joggal való élés ezen helyzetben az egyik legfontosabb véleménynyilvánítási eszköz. Ezt az állítást látszik alátámasztani, hogy

a rendezvények száma 2010-ben és 2014-ben számottevően csökkent. Ezen tendencia alól kivétel 2006, a vizsgált időszakból a legtöbb rendezvény erre az időszakra tehető. Ennek okaként az ún. őszi beszéd kiszivárgása, illetve az ehhez kapcsolódó politikai töltetű rendezvények jelölhetőek meg. Fontos kiemelni, hogy a jelen mutató nem tartalmazza a választási gyűlésekre vonatkozó adatokat – ezért van a csökkenés a választások éveiben –, továbbá nem tesz különbséget a rendezvények típusa és a résztvevők száma alapján. Tartalmazza ugyanakkor a kormány melletti szimpátiatüntetések is, tehát nem csak az ellenzéki megmozdulások tartoznak a mutató alá.

A mutató elemzése során megfigyelhető, hogy 2006 óta tendenciáját tekintve jelentősen csökkent a gyülekezések száma, a hétézres nagyságrendről egészen a kétezres nagyságrendig. Ugyanakkor 2015-ben 2014-hez képest 21%-os növekedés figyelhető meg a mutatóban, és ez a tendencia 2016-ban is folytatódott, a 2015-ös adatokhoz viszonyítva további 33%-os emelkedéssel. 2017-ben ugyanakkor kisebb csökkenést figyelhetünk meg. A gyülekezési jog gyakorlásában tehát a legutóbbi évek történéseit figyelembe véve, a 2017. évi kismértékű csökkenés ellenére alapvetően emelkedő tendenciát jegyezhetünk fel.

A korábbi évek alapvetően csökkenő tendenciája után az elmúlt években az állampolgárok sűrűbben éltek gyülekezési jogukkal.